

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЧИННИК ПІДТРИМКИ НЕПЕРЕВНОСТІ ОСВІТИ

Карташова Л.А.¹, Гуржій А.М.², Лапінський В.В.³

¹*Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», Україна*

²*Національна академія педагогічних наук України, академік НАПН України, Україна*

³*Інститут педагогіки НАПН України, Київ, вул. Січових Стрільців, 52Д, Україна*

E-mail: ¹lkartashova@ua.fm, ²gam@nar.gov.ua, ³vit_lap@ukr.net

В умовах інформатизації суспільства система освіти неперервно удосконалює процес навчання та якість отриманих знань. Одним із пріоритетних завдань (НУШ) є «забезпечення умов для всебічного розвитку дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб» [6]. Тому в організації освітнього процесу важливо враховувати особисті якості та здібності кожного учня із забезпеченням диференційованого підходу. Досить дійовим чинником у цьому сенсі стають інформаційні технології (ІТ). Адже у останні роки ІТ все частіше інтегруються з освітою – навчальні заклади використовують потужність ІТ з метою покращання умов навчання. Освітняни вже використовують ІТ не тільки як засіб навчання, а також як інструмент для створення електронних освітніх ресурсів та організації та підтримки навчання на відстані – дистанційного навчання (ДН) [2; 5; 7]. Організація навчання за зазначеною формою набирає популярності та знаходить підтримку в «Законі про освіту»: «Заклади загальної середньої освіти можуть створювати у своєму складі класи (групи) з вечірньою (заочною), дистанційною формою навчання, класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, спеціальні та інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами» [4]. З часом ДН займає передові позиції в обміні ідеологіями та передачею знань. Організація та підтримка ДН здійснюється за допомогою різноманітного програмного забезпечення для вільного користування а також преміум-платних ресурсів. Програмне забезпечення (ПЗ), що використовується у ДН допомагає подолати розрив у спілкуванні, сприяє реальному оволодінню змістом навчального матеріалу та підвищити ефективність навчання шляхом реальної взаємодії учасників освітнього процесу. Зазначене та популярність ДН спонукає

навчальні заклади до вибору домірного ПЗ. Можна виокремити чинники, які спонукали до активного запровадження ДН в Україні та, відповідно, пошуку й відбору ПЗ: війна (неможливість навчатись в традиційних умовах, знаходження на тимчасово окупованих територіях тощо); неперервне збільшення учнів, які навчаються вдома – homeschool; територіальна віддаленість (напр. Київська обл.: перевезення потребують учні – 16,7 тис., учителі – 3,1 тис.); близько 17 000 загальноосвітніх шкіл, з яких 91 школа має доступ до другого поверху для дітей, що рухаються за допомогою інвалідних візків; 25% шкіл не мають доступу до першого поверху; хвороби, епідемії; собівартість інклюзивного навчання на відстані – 20 тис. грн., що є дешевшим ніж навчання в інтернатних закладах – 80 тис. грн. на рік; зниження якості навчання в депресивних районах. У виборі освітянам слід виокремлювати ПЗ як електронні платформи (е-платформи), що призначаються для: а) організації та проведення реального освітнього процесу на відстані – їх часто називають системами управління навчанням (LMS); створення електронних курсів, які містять функціонал та контент для вивчення того чи іншого предмету (теми, розділу тощо). Щодо останніх, слід відзначити деякі популярні: Teachable, Udemy, Skillshare, LearnWorlds, CourseCraft, Thinkific, Academy of Mine, WizIQ, Ruzuku, Educadium, Educational Era тощо. Враховуючи, що в Україні досить загострилася проблема забезпечення доступності освіти (в першу чергу – загальної середньої та професійної) для осіб, які: потребують інклюзивного навчання; проживають в депресивних районах; знаходяться на тимчасово окупованих територіях України, в зоні АТО; переміщені із зони АТО, предметом нашої уваги став пошук LMS. Тобто вбачається потреба організації та підтримки навчання в умовах автентичного е-середовища, яке повною мірою відтворює реальне навчальне середовище закладу та забезпечує неперервність та цілісність освітнього процесу. З'ясовано, що не існує ідеальної е-платформи, яка б задовольняла одночасно всіх користувачів. Аналітичний огляд досвіду впровадження ДН в закладах України та в зарубіжних освітніх системах показує, що, по-перше, LMS має бути доступною, зручною та зрозумілою, по-друге, вона повинна бути легко адаптованою відповідно до умов навчального закладу та потреб суб'єктів освітнього процесу. Слушними можна назвати критерії оцінювання е-платформ, перелік яких наводять зарубіжні колеги [3]: спрямованість на особистісні якості користувача; наявність сторінки, яка легко адаптується до мобільних пристроїв; наявність зручного інтуїтивно зрозумілого, простого у використанні віртуального навчального

середовища (VLE) – онлайн-середовища з необхідними інтерфейсами та інструментами для проведення навчання, можливістю відстежування успіхів учнів, додавання контенту тощо; середовище має містити різні варіанти плагінів; можливість адаптації – налаштування кольорів, організації контенту, форумів для коментарів, обміну ними тощо. Серед популярних виокремимо, опираючись на власний досвід та на погляди дослідників, такі як [1]: 1) ezTalks – використовує хмарні технології для ефективного відеоспілкування, що має важливе значення, оскільки зменшує експлуатаційні витрати. Її переваги: простий та безкоштовний доступ для користувачів, легке з'єднання з будь-якого місця тощо. 2) WeVideo – дозволяє учням об'єднати свої відео в групі. Переваги: широкий спектр візуальних та звукових ефектів; зрозумілий інтерфейс; простота експорту відео для подальшого використання. Недоліки: висока собівартість, низька якість відео для користувачів, які беруть участь на основі безкоштовної реєстрації. 3) Scribe – використовує інструменти для обміну нотатками між учнями, планування спільних проєктів, створення відкритих форумів тощо. Переваги: легко інтегрується з іншими програмами, наприклад веб-переглядачами та пошуковими системами, Facebook і Twitter, Google Документами та іншими; надає бажані формати цитування, такі як MLA, APA тощо; є можливість відслідковування діяльності учнів. Недоліки: користувачі можуть анутовати тільки тексти, без зображення чи відео; регулярне вимикання системи призводить до витрат часу на повторний вхід в систему. 4) Speak – доповнення до процесу навчання, що сприяє взаємодії між учнями та між студентами та викладачами; містить чати. Переваги: «розумний» і простий інтерфейс. Недоліки: потрібна достатня пропускна здатність Інтернету; доступно лише в США та Канаді. 5) Moodle – віртуальне навчальне середовище (VLE), що має розвинутий набір інструментів для навчання. Переваги: безкоштовність, відкритість, можливість внесення змін у код. Недоліки: складність в користуванні, необхідність самонавчання, потреба в оновленні технічного забезпечення як наслідку оновлення ПЗ. До переліку можна додати розробку останніх років – mobiSchool [5; 7]. Переваги: для кожного навчального закладу формується е-середовище як його цифровий прототип з усіма необхідними цифровими складниками, що у взаємозв'язку утворюють електронну систему навчання; забезпечується дія та взаємодія всіх функцій системи навчання: управлінська, організаційна, методична, навчальна та виховна. Ресурс включає кабінет директора (адміністратора), навчальні кабінети (їх стільки, скільки предметів вивчається в закладі),

бібліотеку (містить навчально-методичні матеріали, рекомендовані МОН України та авторські матеріали викладачів закладу).

Mobischool повністю адаптовано до умов освіти України, до його переваг також слід віднести кросплатформенність, відсутність придбання додаткового обладнання, можливість функціонування на гаджетах різного стану застарівання, збереження цілісності системи навчання закладу, технічна та методична підтримка 7x24. Недоліки: наявність комерційного складника, обов'язкове підключення до Інтернет.

Створені на основі mobiSchool е-середовища вже успішно функціонують у багатьох навчальних закладах. Від упровадження ресурсу в освітню систему України спостерігається такий соціальний ефект. 1) Забезпечення доступу до здобування освіти для осіб, що проживають на не контрольованих Україною територіях. 2) Реальне забезпечення доступу до якісної освіти, у тому числі осіб з депресивних районів. 3) Створення можливості навчання для осіб, які фізично не в змозі відвідувати навчальні заклади, в тому числі осіб з особливими потребами. 4) Створення умов для профільного ДН.

Література

1. Best Distance Learning Software – Available from : <https://www.eztalks.com/elearning/distance-learning-software.html>

2. Gurzhiy A. Discussion aspects of information and communication technologies competencies: international approaches and ukrainian prospects / A. Gurzhiy, O. Ovcharuk // .Information Technologies in Education. – 2013. – № 15. – P. 38-43.

3. How can you choose the best distance learning platform to host your online course? – Available from : <https://blog.hotmart.com/en/choosing-the-best-distance-learning-platform/>

4. Закон України «Про освіту». – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

5. Карташова Л.А. Відкритий мережевий ресурс «Accent»: інноваційні можливості для освітян // Журнал «Комп'ютер у школі та сім'ї» №5 (133). – 2016. С. 3-8.

6. Концепція нової української школи. [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

7. Пліш І. Дистанційне навчання в школі: використовуємо українські інновації. Пліш І., Карташова Л., Шалда Т. // Сб. трудов XI Международной научной конференции. 29 сентября-6 октября 2016 г., г. Иерусалим, Израиль. – С. 16-19.